

211 juni 2025

100 JAAR
VOLOP IN BEWEGING!

DE ZAANSCH E MOLEN

**WIND
BRIEF**

DE MENSEN
VAN DE
ZAANSCH E
MOLEN

JUBILEUMNUMMER 2 DE MENSEN VAN:
DE MAALPLOEGEN van Het Prinsenhof, De Ooievaar en Het Pink,
DE MUSEUMCOMMISSIE, HET MOLENAARSOVERLEG en
DE VRIJWILLIGERS van het Molenmuseum

DE ZAANSCH E MOLEN

DE
MENSEN
MAKEN
HET
VERSCHIL

DE MENSEN VAN DE ZAANSCH E MOLEN

100 JAAR LATER

Wie zijn de mensen die het vandaag de dag mogelijk maken dat onze molens in goede staat kunnen blijven draaien? Welke uiteenlopende taken vervullen zij, wat is daarvoor hun motivatie en hoe zien zij de toekomst van De Zaanse Molen?

Het zijn de vrijwilligers die zich, op welke manier dan ook, verdienstelijk maken voor de vereniging en geloven in haar toekomst. Verdeeld over **VIER SPECIALE EDITIES VAN DE WINDBRIEF** laten we gedurende het jubileumjaar zien in welke raden, commissies, werkgroepen en maalploegen zij actief zijn. Het is een ode aan al die honderden vrijwilligers én begeleidende medewerkers die het mogelijk maken dat De Zaanse Molen zo succesvol invulling geeft aan haar doelstelling: het behoud van werkende molens in de Zaanstreek en het overdragen van kennis over en liefde voor dit belangrijke, levende erfgoed.

IN DIT NUMMER:

- ◆ **DE MAALPLOEGEN** van Het Prinsenhof, De Ooievaar en Het Pink
- ◆ **DE MUSEUMCOMMISSIE**
- ◆ **HET MOLENAARSOVERLEG** en **DE VRIJWILLIGERS** van het Molenmuseum

- 6 DE KERN VAN DE VERENIGING
MOLENAARSOVERLEG**
- 9 GASTCOLUMN PIET BAKKER
SCHANSPLEZIER**
- 10 TERUGBLIK OP DE ECHTE VERJAARDAG
EEN WEEKEND VOL FEESTELIJKHEDEN**
- 14 DE MUSEUM COMMISSIE
VOORTDUREND OP ZOEK NAAR KENNIS**
- 16 RECORD AANTAL BEZOEKERS
FEEST IN HET PRINSENHOF**
- 18 MAALPLOEG HET PINK AAN HET WOORD
EEN MOLEN DIE VEEL HEEFT MEEGEMAAKT**
- 20 MAALPLOEG DE OOIEVAAR AAN HET WOORD
EEN PRACHTIGE RESTAURATIE ACHTER DE RUG**
- 22 MAALPLOEG HET PRINSENHOF AAN HET WOORD
VERTROUWEN VAN DE VERENIGING**
- 24 VRIJWILLIGERS VAN HET MOLENMUSEUM
ERFGOED BEWAREN MAAR NIET VERKWANSELEN**
- 28 JUBILEUMFEESTEN OP DE MOLENS
DE KOKER, HET JONGE SCHAAP EN DE JONGE DIRK**
- 30 KOKEN MET MOLENPRODUCTEN
WITLOFSALADE MET PALING**
- 32 TOEN EN NU
HERINNERINGEN AAN DE GEKROONDE POELENDURG**
- 35 LEZERS SCHRIJVEN
OVER DE HELD JOZUA**
- 38 RONDJE MOLENS
NIEUWS UIT HET VELD**
- 42 LEDEN INFORMATIE
COLOFON**

HOUD DE RIJKE ZAAANSE MOLENGESCHIEDENIS LEVEND!

Molens maken al eeuwenlang deel uit van het Nederlandse landschap en zijn een belangrijk onderdeel van ons erfgoed. Ze vertegenwoordigen niet alleen de technische vindingrijkheid van vroeger, maar ook de rijke cultuur en geschiedenis van Nederland. Ik ben blij met De Zaanse Molen, die, met haar indrukwekkende verzameling industriemolens, een cruciale rol speelt in het levend houden van deze geschiedenis. Als bezoeker van de Zaanstreek heb ik met regelmaat een kijkje genomen in de verschillende soorten molens, zoals de houtzaagmolen, papiermolen, specerijmolen, verfmolen en oliemolen. Elk van deze molens vertelt zijn eigen verhaal over de industriële geschiedenis en de ambachten die van generatie op generatie zijn doorgegeven. Naar mijn mening is het

behouden en delen van deze iconen uit de industriële revolutie van onschatbare waarde, zowel voor ons als voor toekomstige generaties.

Het is van groot belang dat we molens in hun oorspronkelijke staat bewaren. Niet alleen beschermen we hiermee de technische waarde van deze historische werktuigen, maar ook de cultuurhistorische en immateriële betekenis die eraan vastzit. De Hollandsche Molen vindt hier De Zaanse Molen aan haar zijde. De molens waren immers ooit de motoren van de economische en industriële vooruitgang van Nederland, en het is van wezenlijk belang dat de verhalen over deze machines niet verloren gaan. Dankzij De Zaanse Molen blijft de geschiedenis van de molens op de Zaanse Schans zichtbaar, voelbaar en begrijpelijk voor iedereen die ze bezoekt.

Naast de technische en historische waarde is het ook van groot belang om het ambacht van de molenaar te bewaren. De molenaar is niet zomaar een technicus; hij of zij kent het samenspel tussen molen, weer, wind en de producten die hierdoor gemaakt worden. De Zaanse Molen speelt een sleutelrol in het bewaren van dit ambacht, want zie de grote variëteit aan industriemolens die zij bezit. Zo blijft de molenaarstraditie ook in de toekomst behouden.

Namens alle molens, molenaars en alle vrijwilligers feliciteer ik De Zaanse Molen van harte met haar jubileum en wens haar nog vele jaren vol molenrijke momenten toe.

Nicole Bakker
Directeur-bestuurder De Hollandsche Molen

MOLENAARSOVERLEG IS DE KERN VAN DE VERENIGING

ZONDER MOLENAARS DRAAIEN DE MOLENS NIET

door Laurens Vis

Naast het bestuurlijk overleg vormt het molenaarsoverleg de oudste vergadercyclus binnen de vereniging. De huidige hoofdmolenaars weten in ieder geval niet anders dan dat zij één keer per jaar bijeen komen om elkaar bij te praten, problemen op de molens te bespreken en elkaar met raad en daad bij te staan.

Het huidige overleg van alle hoofdmolenaars, zowel in dienstverband als op vrijwillige basis, wordt voorgezeten door de directeur-bestuurder van De Zaanse Molen, Katelijne Prinsenbergh. Zij zou de molenaars graag meer bij beleidszaken betrekken, zoals bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid. "Natuurlijk spreken de molenaars elkaar ook buiten het overleg en de molenaars op de Schans komen bovendien vaker bij elkaar. Maar als grote groep komen ze slechts één keer per jaar samen en dat overleg vind ik heel belangrijk. Zij vormen tenslotte de kern van de vereniging, zonder molenaars draaien de molens niet."

WERKEN OP EEN EILANDJE

Alle hoofdmolenaars onderkennen het belang van het molenaarsoverleg, maar voor de mannen op de molens buiten de Schans is het belang extra groot. André Koopal (54), de hoofdmolenaar van Het Pink in Koog aan de Zaan, zegt hierover: "Buiten het overleg spreek ik de andere molenaars weinig. Tijdens het overleg hoor ik dan wat er op andere molens speelt en wat het beleid is dat wij met elkaar voeren."

Bovenste rij v.l.n.r.: Ruud Nieuwhof (De Zoeker), Paul Gunneweg (Het Jonge Schaap), Tim Doeves (Het Jonge Schaap). Middelste rij v.l.n.r.: Robbert Kempenaar (De Kat), Jacintha Mandjes (De Huisman), André Koopal (Het Pink), Simon van der Meer (De Koker), Ron Butterman (De Schoolmeester), Matthijs Ero (De Ooievaar), Ton Leegwater (De Koker), Fulco Rol (De Bonte Hen). Onderste rij v.l.n.r.: Jippe Kreuning (De Bonte Hen) en Abel Blom (Het Jonge Schaap). Niet op de foto: Rick Bakker (De Bleeke Dood en Het Prinsenhof), Abel van Loenen (De Jone Dirk) en Rick Struik (De Gekroonde Poelenburg).

Ook Ron Butterman (38), hoofdmolenaar van De Schoolmeester in Westzaan, vindt het uitwisselen van kennis en ervaring belangrijk. "Daar leer ik altijd weer van en andere molenaars doen misschien hun voordeel met mijn ervaringen." Ook de molenaars op de Schans komen niet elke dag bij elkaar op de molen. "Molenaars werken eigenlijk op een eilandje" zegt Jippe Kreuning (32), hoofdmolenaar op De Bonte Hen. "Eigenlijk zou het overleg vaker plaats moeten vinden en het liefst dan thematisch, zoals bijvoorbeeld een overleg over veiligheidszaken."

JE EI KWIJT

Ruud Nieuwhof (58), hoofdmolenaar op De Zoeker, vertelt dat hij nooit op een andere molen komt. "Niet dat het mij niet interesseert, maar ik ben de hele dag al op een molen. Het voordeel van het molenaarsoverleg is dat je er 'je ei kwijt kunt'. Er wordt naar je geluisterd."

Hoofdmolenaar van Het Jonge Schaap, Tim Doeves (46), weet nog dat hij de eerste keer bij het molenaarsoverleg aanwezig was. "Ik was onder de indruk want ik keek op tegen al die ervaren molenaars. Bij De Zaanse

Molen hebben wij het geluk dat er steeds weer nieuwe jonge molenaars bij komen, want zonder jeugd heb je geen toekomst. Onze timmerclub voor de jeugd speelt hierin een belangrijke rol."

Bjorn Jannink (22) is zo'n jonge molenaar. Sinds september 2024 is hij hoofdmolenaar van De Huisman. "Ik ben nog nooit bij het molenaarsoverleg geweest, maar ik krijg vast nog voldoende gelegenheid. Onze molens hebben niet alleen een lang verleden maar zeker ook nog een toekomst tot in lengte van dagen. En er zullen altijd molenaars blijven die voor ze opkomen en met ze willen draaien."

NIEUWENHUIJS
& PEETOOM
20 • 22

PAKHUIZEN MOLENS WOONHUIZEN

Zuiderhoofdstraat 76 | 1561 AP Krommenie | 06 20 295 047 | www.nieuwenhuijs-peetoom.nl

R. JONKER
MOLENBOUWERS

MOLENONDERHOUD
MOLENRESTAURATIE
MOLENBOUW

WWW.MOLENBOUWERS.NL
T. 06-10036000

100 jaar
De Zaanse Molen

140 jaar
Royal Duyvis Wiener

240 jaar
passie voor
vakmanschap

DuyvisWiener
PROBAT GROUP

SCHANS PLEZIER

Piet Bakker, redacteur De Orkaan

Vroeger – opa vertelt – werkte ik bij De Typhoon. Voor de jonge lezertjes: tot 1992 dé krant in de Zaanstreek. De Typhoon schreef over alles, maar van sommige onderwerpen kon de redactie geen genoeg krijgen: Albert Heijn bijvoorbeeld, Verkade idem dito, en Zaankanters die buiten de streek iets bijzonders presteerden: ‘Verkade-secretaresse 7e in nationale typewedstrijd’ ging erin als koek.

Tegenwoordig tik ik stukjes voor De Orkaan (carrière gemaakt!). En ook daar hebben we onderwerpen die alle andere achter zich laten. De redactie is er dol op en de lezers smullen ervan. De Busbrug? Altijd prijs! Betaald Parkeren? Succes verzekerd! En sinds kort de Zaanse Schans. Het levert altijd duizenden lezers en tientallen reacties op.

De Zaanse Schans is in 2025 favoriet geworden. Tot eind vorig jaar ging het vooral om geinige weetjes (weer nieuwe directeur voor Zaanse Museum), olijke plaatjes (wethouder Emmer in bedstee Jisperhuisje) of breaking news (een gescheurde roede). En natuurlijk veel ‘kazige plaatjes’ van schilderachtige molens in de mist / zonsopkomst / zonsondergang.

Maar na het bezoek van prinses Beatrix aan de jubilerende vereniging ging het pas los.

Het bekend worden van de ticket-plannen voor het ‘erfgoedpark’ en de voorgestelde onttrekking aan de openbaarheid zorgden niet alleen voor veel nieuws maar vooral voor veel reacties. Niet iedereen wordt overigens door veel inzicht of ervaring geplaagd: “ik ben er nooit geweest, maar ik ga er nu ook niet meer heen” schreef een boze lezer. We staan ‘op de kaart’ zoals de gemeente dat graag wil, na de treitervlogger nu met de Zaanse Schans.

Vroeger was de Zaanse Schans een Ansichtkaart met een drukte-probleempje. Nu is het een probleem met een paar molens erop: onveilig, druk, parkeeroverlast, boze ondernemers, kibbelende verenigingsleden, geplaagde bewoners, gehinderde fietsers en een klagende gemeente.

Massatoerisme is de hel op aarde en één van de dependances staat op de Zaanse Schans. Samen met Giethoorn, de Wallen en Volendam. Een rijtje waar je eigenlijk niet in wil staan. Zaan-Disney.

Bij De Orkaan delen we dat negatieve gevoel niet. Al schrijven we er elke dag over! De Zaanse Schans... daar gaan wij nog jarenlang plezier van hebben.

Piet Bakker

TERUGBLIK OP HET JUBILEUM WEEKEND

door Ed Pielkenrood

Door alle onrust op de Zaanse Schans en in onze vereniging dreigt het 100-jarig jubileum van De Zaanse Molen op de achtergrond te raken. Spijtig en onterecht! Laten we vooral bedenken dat het belang van ons erfgoed, in elke discussie over de Schans of over de toekomst van onze vereniging, voorop dient te staan. En laten we erbij stilstaan dat de afgelopen honderd jaar uitstekend is gezorgd voor het erfgoed dat zo belangrijk is voor de Zaanstreek. Daarom kijken we in deze jubileumuitgave van de Windbrief graag én met trots terug op het jubileumweekend van 14 t/m 17 maart jl.

Prinses Beatrix en haar begeleiders naderen het Molenmuseum.

Jeugdleden juichen op 14 maart voor Prinses Beatrix.

Burgemeester Jan Hamming van Zaanstad begeleidt Prinses Beatrix naar het Molenmuseum.

Jan Goedhart, voorzitter van de Algemene Ledenvergadering en van de Raad van Toezicht, en directeur-bestuurder Katelijne Prinsenbergh heten Prinses Beatrix welkom.

De plaquette aan de buitenmuur van het Molenmuseum die door Prinses Beatrix werd onthuld.

Jonge padvinders wachten tot Prinses Beatrix naar hen toekomt.

Arthur van Dijk, Commissaris van de Koning in Noord-Holland overhandigt Jan Goedhart en Katelijne Prinsenbergh de Koninklijke Erepennen voor het 100-jarig jubileum van vereniging De Zaanse Molen.

TERUGBLIK OP HET JUBILEUM WEEKEND

De groep stellopers Stiltlife beelden de vier seizoenen uit en trekken daarmee veel aandacht tijdens het jubileumweekend van 15 en 16 maart.

Leden, toeristen en andere belangstellenden verdringen elkaar voor de poffertjeskraam en de tafel met gratis koffie, thee en koekjes.

Aandacht voor emeritus hoogleraar Herman Pleij tijdens het symposium in het Zaantheater op 17 maart.

Napraten over het symposium.

De oer-Zaanse band De Kift zingt 'Lang zal hij leven' voor de jarige Zaanse Molen.

Honderd jaar
De Zaanse Molen
in boekvorm

€ 35,00

Vanwege het 100-jarige jubileum van de vereniging is een prachtig boek verschenen! Meer dan tweehonderd pagina's vol historische foto's, verhalen, anekdotes, wetenswaardigheden en heerlijke columns. Alles uit het onvolprezen archief en het geheugen (de Windbrief) van de vereniging.

'ONS VERHAAL IS NIET GEWOON, HET IS BIJZONDER!'

door Sarah Vermoolen

De leden van de museumcommissie vertellen met veel enthousiasme waarom zij het Zaanse erfgoed onderzoeken en onder de aandacht brengen bij het publiek. Ze maken twee exposities per jaar en zijn voortdurend op zoek naar kennis om te delen.

De gemiddelde bezoeker leest steeds minder terwijl de geïnteresseerde juist meer wil weten

Fulco Rol, Eric Job Duyvis, Henk Heijnen en Martin Schaap

LEDEN VAN DE MUSEUMCOMMISSIE STELLEN ZICH VOOR

Martin Schaap, oud-bestuurder van de vereniging, is voorzitter van de museumcommissie. Hij introduceert de leden van de commissie. "Fulco Rol is de collectiebeheerder en Henk Heijnen de conservator. Ontwerper Eric Job Duyvis is verantwoordelijk voor de vormgeving van de tentoonstellingen. Molenaar in ruste Sjors van Leeuwen heeft veel kennis van de geschiedenis en specifiek van de molens. Jim Krab is de beheerder van het Molenmuseum.

De museumcommissie adviseert en denkt mee over de inrichting van het museum, de tentoonstellingen, de collectie en aanwinsten. Maar ook over de collectie in het depot, wat uitgezocht en gerestaureerd moet worden. Het afstoten van museale objecten hoort er ook bij. En we vergaren allerlei informatie over onderwerpen voor nieuwe publicaties."

HEEL MOOI OM MET DE GESCHIEDENIS BEZIG TE ZIJN

Fulco Rol: "Het is een verlengde van je hobby, het is heel leuk om met de geschiedenis bezig te zijn."

Kunsthistoricus Henk Heijnen: "Iedere dag word je weer verrast. Hoe zit dit nu in elkaar? En dan ga je op onderzoek uit. Je krijgt steeds nieuwe inzichten. Het is boeiend dat je kennis vergaart zodat het publiek beter begrijpt wat voor wereld dit was. Alles grijpt in elkaar, zo kunnen we eindeloos nieuwe verhalen en exposities maken."

Eric Job Duyvis: "De gemiddelde bezoeker leest steeds minder terwijl de geïnteres-

Er zal altijd belangstelling zijn voor molens bij toeristen

seerde juist meer wil weten. Daarom willen we ze prikkelen in het museum, daarna kunnen ze via boeken of de beeldbank veel meer kennis vergaren."

MOLENMUSEUM VERTELT VEEL VERHALEN

Henk Heijnen: "Er is een mooi evenwicht tussen objecten in de vitrines en hoe je er als bezoeker mee om kunt gaan. Je kunt een reis om de wereld maken, mensen horen praten, knopjes indrukken voor meer informatie. En er zijn objecten die van zichzelf

respect afdwingen."

Fulco Rol: "Bij het nieuwe Molenmuseum trekken we veel meer toeristen. In de zomer hebben we een expositie die voor algemeen publiek interessant is. De tweede expo gaat dieper op de materie in en is voor bezoekers die al meer kennis hebben van de molens."

VERENIGING DE ZAAANSCH MOLEN MAAKT EEN BELANGRIJK DEEL UIT VAN JE LEVEN

Martin Schaap: "Ik ben dit jaar zestig jaar lid. Het is onderdeel van je leven, omdat je hier woont, werkt en er elke dag naar kijkt. Het is je hobby." Fulco Rol: "Je bent

ze - af en toe dwars tegen de stroom in - zich hebben ingezet om de molens te bewaren. Dat is heel opmerkelijk en bijzonder. Samen maken we wat, dat is groter dan wijzelf zijn. De vereniging geeft ons de mogelijkheid en ruimte om dat te doen." Martin Schaap: "Het verenigingsleven is zo belangrijk. Bij ons heerst nog de sfeer van ouwe-jongens-krentenbrood waarbij we de liefde voor de molens delen en er samen iets van maken met ondersteuning van professionals."

TOEKOMST VERENIGING ZIET ER GOED UIT

Martin Schaap: "Ik zie de toekomst van de vereniging rooskleurig tegemoet. Er zal altijd belangstelling zijn voor molens bij toeristen. Zij brengen geld in voor het onderhoud. Het is een levende vereniging, waarbij iedereen zelf aan het werk kan. Dat is heel belangrijk." Henk Heijnen: "Honderd jaar geleden startte de vereniging met 28 leden, nu zijn dit er ruim 3500. Door de vereniging is er aandacht voor de molens. Er komen mensen uit de hele wereld om dingen te zien die de vereniging heeft gered, dat is een geweldige prestatie. De Zaanse Schans behoort tot de top drie attracties in Nederland. Dat is niet gewoon, dat is bijzonder!"

RECORD AANTAL BEZOEKERS BIJ HET PRINSENHOF

door Ed Pielkenrood

In april, de maand van Het Prinsenhof, bezochten ruim 300 mensen de molen in Westzaan. In het kader van het 100-jarig bestaan van De Zaanse Molen werden er tal van activiteiten georganiseerd en dat was veel mensen niet ontgaan. De helft van de bezoekers kwam in het feestweekend van 11, 12 en 13 april, waarbij het vooral op de vrijdagavond druk was in de molen. Er was muziek van de band Noordersluis, restaurant Jongwijs had enkele heerlijke gortgerechten gemaakt en er was natuurlijk ook wat te drinken. De molen draaide, maar de wind was niet krachtig genoeg om gerst tot gort te pellen. Dat mocht de pret niet drukken, want het bleef nog lang gezellig in Het Prinsenhof. Er bleven zelfs molenaars (en enkele kinderen) slapen op de molen... Het leek alsof oude tijden herleefden.

Ook in de andere weekenden van april bleven de bezoekers komen en daaraan leverden de expositie van de gebroeders Jak en de beschilderde molenzeilen door Peter Meijn zeker een bijdrage. In ieder geval zijn 300 bezoekers in één maand in een molen buiten de Zaanse Schans een uitzondering. De maalploegleden van Het Prinsenhof zijn er in ieder geval trots op!

'HET PINK HEEFT VEEL MEEGE MAAKT, VERSCHILLENDE EIGENAREN, OORLOGEN, VOOR- EN TEGENSPOED'

Molen Het Pink in Koog aan de Zaan staat al ruim 400 jaar op z'n plek.

De molen is bijzonder én is de verenigingsmolen van De Zaanse Molen.

Wat er zo bijzonder aan is? Dat vragen we aan de maalploeg!

UIT WELKE LEDEN BESTAAT DE MAALPLOEG?

Op Het Pink is een relatief grote maalploeg aanwezig. Molenaars André Koopal en Christiaan Smit, molenaars-in-opleiding Peter Bank en Renzo Brands en jonge leden Finley Brandon Bravo (14) en Jasper Siepel (11).

WAT MAKEN JULLIE EN HEEFT IEDER ZIJN EIGEN TAAK?

De molen is een oliemolen en we slaan lijnolie uit lijnzaad. Dat doen we zo'n één keer per maand, de andere zaterdagen zijn we met diverse werkzaamheden bezig onder andere met onderhoud. Iedereen pakt op wat hij

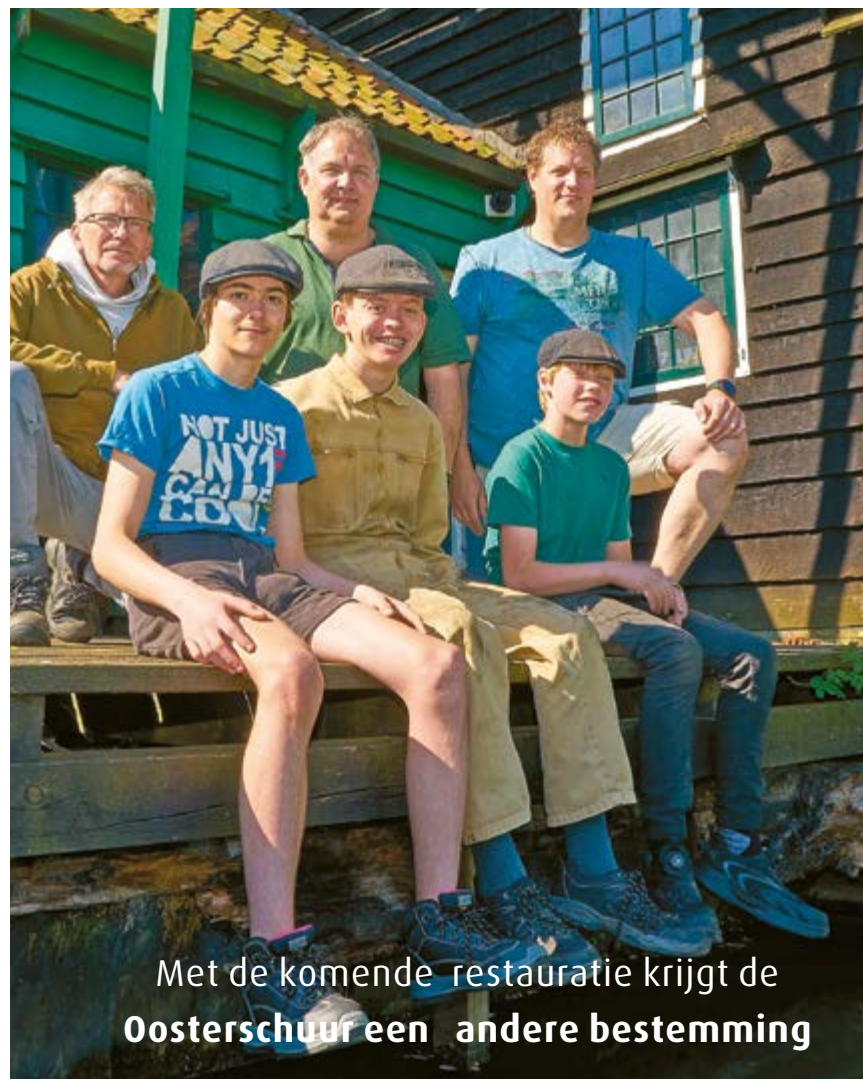
kan, zeker onze jonge leden mogen nog niet alles doen. We laten ze wel zoveel mogelijk doen, om ze betrokken te houden bij de molen en maalploeg.

WAT IS ER ZO MOOI AAN HET WERK OP DEZE MOLEN?

Hoewel wij dicht bij de Zaanse Schans staan, hebben we op Het Pink weinig bezoekers. Daarom hebben wij de tijd om bezoek veel te laten zien en uit te leggen. Daarnaast is Het Pink dé verenigingsmolen. Met bijzondere gelegenheden staan wij in de vreugd of in de rouw. Daarnaast is het fijn dat je met oude techniek bezig kan zijn.

WAT IS HET BIJZONDERE VAN DEZE MOLEN?

Het Pink is de oudste molen van de vereniging terwijl er wel wat 'nieuwere' technieken zijn toegepast. Zo is onze wentelas vroeger gebruikt in oliefabriek 't Hart uit Zaandam. We hebben ook nog een plet staan.

Met de komende restauratie krijgt de Oosterschuur een andere bestemming

Deze plet wordt gebruikt om het lijnzaad alvast te kneuzen, voor het onder de kantstenen verder wordt gebroken.

Boven v.l.n.r. Peter Bank, André Koopal en Christiaan Smit, onder v.l.n.r. Renzo Brands, Finley Brandon Bravo en Jasper Siepel

Het Pink is niet als een achtkantige molen begonnen, maar als wipmolen. Van deze verbouwing van wipmolen naar de huidige molen zijn nog veel bouwsporen te vinden.

Omdat de onderbouw van de molen klein is, moest het oliewerk diagonaal in de molen geplaatst worden. Let er maar eens op, in vergelijking met andere Zaanse oliemolens. Let trouwens ook eens op de oriëntatie van de schuren. Deze staan bijna in een L, iets wat uniek is in de molenwereld.

VOELT HET GOED OM ONDERDEEL TE ZIJN VAN DE ZAAANSCHEN MOLEN?

We zijn blij met de vereniging. Binnenkort start er bij ons een grote restauratie. Je merkt dat de vereniging alle aandacht heeft voor deze restauratie en dat ze het beste wil voor Het Pink. De molenaars worden betrokken bij deze beslissingen.

Verder worden zaken als regulier onderhoud gewoon goed geregeld.

HOE ZIEN JULLIE DE TOEKOMST VAN DE VERENIGING EN JULLIE MOLEN?

Met de komende restauratie krijgt de oosterschuur een andere bestemming. Hierbij kunnen er wat meer activiteiten vanuit de vereniging in de molen plaatsvinden.

Het Pink is ondertussen al ruim vierhonderd jaar oud. Daarin heeft zij veel meegemaakt. Verschillende eigenaren, oorlogen en andere voor- en tegenspoed. We gaan ervan uit dat de volgende honderd jaar ook wel zal lukken. Ook hopen wij dat De Zaanse Molen de komende honderd jaar hieraan bij zal dragen! Daarnaast hebben we op de molen veel jonge mensen rondlopen. We zijn dus in de toekomst verzekerd van nieuwe, jonge molenaars.

'WE HEBBEN EEN PRACHTIGE RESTAURATIE ACHTER DE RUG WAAR WE TROTS OP ZIJN'

Al jaar en dag komt Matthijs Ero als hoofdmolenaar op oliemolen De Ooievaar. Samen met Ron Blonk is hij elke zaterdag te vinden op de molen. Wat vinden ze zo mooi aan de molen? En hoe voelt het om onderdeel te zijn van De Zaanse Molen? Tijd om eens langs te gaan en het aan ze te vragen.

Niet alleen Ero en Blonk zijn op de molen te vinden. Ook Kenzy Nieuwhof komt regelmatig op De Ooievaar. "Kenzy is hoofd zeilenwissel en de olieslagersknecht!" zegt Ero. Alle drie hebben ze zo hun eigen taak op de molen. Ero is er voor alle voorkomende zaken. Olieslaan, onderhoud, teren, alles wat maar met de molen te maken heeft. Voor molenmaker Blonk is De Ooievaar doordeweeks zijn uitvalsbasis. Op zaterdag doet hij klusjes in de molenmakerswerkplaats. Nieuwhof is er veel op molendagen. Zo heeft ieder wat te doen.

RESTAURATIE

Op de vraag wat de mannen zo mooi vinden aan de molen, vertellen ze vol trots. "Waar moeten wij beginnen?". Ero: "De molen is een originele oliemolen. En tussen oliemolens ben ik opgegroeid. We hebben een prachtige restauratie achter de rug, waar we ruim vier jaar aan hebben gewerkt en trots op zijn."

Blonk vertelt vol passie over de restauratie. "Het leuke eraan was onder andere dat we aan onze eigen werkplaats hebben mogen werken." Molenmakerij Saendijck, die op 1 april jl. 50 jaar bestond, huurt de molenschuur van De Zaanse Molen en heeft deze in gebruik als werkplaats. Volgens Blonk is het een fantastische plek om de werkplaats te hebben, al is dat niet zonder nadelen. Grote onderdelen kunnen ze niet binnen maken, dat moet buiten gebeuren. "Maar dat gebeurde vroeger ook", aldus Blonk.

OLIEKELDERS NIET VOL

Er is in de jaren veel gedaan aan de molen. De molen zelf is opgeknapt net als de turfschuur.

Ron Blonk, Kenzy Nieuwhof en Matthijs Ero

Bovendien is er een haventje gereconstrueerd. Toen Ero

begon op de molen draaide deze nooit en was het er naar eigen zeggen een puinhoop. "Daar hebben we weer een werkende oliemolen van gemaakt. Toen ik hier kwam had het voorslag van de molen 50 jaar geen olie geslagen. Nu doet De Ooievaar er weer toe! Het is niet voor niks dat ik hier zelfs op een druilerige zaterdag kom!" Dat De Ooievaar er toe doet mag duidelijk zijn. De molen is veelvuldig in gebruik. "We slaan lijnzaadolie voor de verf fabriek Rigo" legt Ero uit. "Je kunt ons eigenlijk zien als een dependance van De Bonte Hen, waar ze dit ook slaan. Per jaar slaan we enkele vaten olie voor ze." "Maar de oliekelders komen niet meer vol, hoor!" vult Blonk aan.

GEEN ZORGEN

Voor beide mannen voelt het goed om onderdeel te zijn van De Zaanse Molen. "Dat kan ook bijna niet anders, na al 49 jaar lid te zijn." zegt Blonk. Voor Ero

geldt hetzelfde: "Ik heb drie bestuurstermijnen achter de rug, dus dan sta je wel voor de vereniging. Volgens mij is dat nog steeds de beste vorm voor molenbehoud. We hebben gelukkig een grote achterban."

Zorgen maken ze zich daarom ook niet over De Zaanse Molen of De Ooievaar. "We hopen natuurlijk dat de molen rampspoed bespaard blijft en dat we hem nog jaren aan de praat kunnen houden. Het is een prachtig authentiek monument van bedrijf en techniek en ik hoop dat men daar over 100 jaar nog zo tegenaan kijkt" vertelt Ero enthousiast.

Zolang het belang van het erfgoed voorop blijft staan, zien beiden de toekomst met vertrouwen tegemoet. De Zaanse Molen is een levendige vereniging, wat gepaard gaat met vallen en opstaan. "Maar" zegt Blonk, "op de lange termijn komt het altijd weer goed!"

'WE KRIJGEN VAN DE VERENIGING HET VERTROUWEN DAT WE HET GOED DOEN OP ONS EILAND'

Iedere zaterdag van 14 tot 17 uur is pelmolen Het Prinsenhof in Westzaan te bezoeken. De maalploeg vertelt graag zijn verhaal.

UIT WELKE LEDEN BESTAAT DE MAALPLOEG EN WAT MAKEN JULLIE?

Gerrit Volkers is al vijftig jaar actief bij Het Prinsenhof. Bertus Smit is vanaf 1991 vrijwilliger. Gerrit Gelderman is hier gediplomeerd molenaar. Rick Bakker is de hoofdmolenaar. Hij heeft het overgenomen van Bart Nieuwenhuijs, die al vele jaren actief is bij de maalploeg. Kees Jak, Tom Smit en Tijn Sterk behoren ook tot de maalploeg. Tom Smit heeft de antwoorden op de vragen voor het interview voorbereid. "Het Prinsenhof is een pelmolen, we pellen gerst tot gort. We hebben allemaal algemene taken. De zaterdagmiddag komen we door met klusjes, grasmaaien, schilderen, klein onderhoud en schoonmaken. We hebben veel lol samen."

Gerrit Gelderman: "We doen het allemaal samen. Je bent samen verantwoordelijk. We zijn een ploeg en doen het werk met elkaar. Dat vinden we heel belangrijk."

WAT IS ER ZO MOOI AAN HET WERK OP DEZE MOLEN?

Tom Smit: "Dat Het Prinsenhof op een rustige plaats midden in het veld ligt. Het is een fijne invulling van je vrije tijd dat je lekker bezig bent in de buitenlucht met een oud stuk techniek dat je moet koesteren."

Gerrit Gelderman: "Het is een eer om met dit monument te mogen draaien. Het is het hele plaatje: de geur van teer en lijnolie, het stoeien met de elementen, de zeilen en de touwen."

Gerrit Volkers: "De ligging is prachtig. We krijgen hier ook wel eens groepen en je hebt alle tijd voor de bezoekers. Dat is mooi!"

Bart Nieuwenhuijs: "Ik kom hier graag om tot rust te komen en voor de gezelligheid. Om wat kleine

klusjes te doen, waaronder het grasmaaien."

Kees Jak beaamt wat de andere mannen al eerder zeiden: "De rust rond de molen is fantastisch. Wanneer je binnenstapt, dan ruik en proef je de geschiedenis."

WAT IS HET BIJZONDERE VAN DEZE MOLEN?

Rick Bakker: "Het feit dat deze molen in het open veenweidegebied staat en dat hij nog op de oorspronkelijke plek staat. De molen is nog

origineel en dat het een pelmolen is, dat is uniek!"

Gerrit Gelderman: "Wanneer je hier aankomt, dan stap je echt terug in de tijd. Ik noem het wel eens de tijdmachine. Je loopt naar de molen over een smal modderig pad door een weiland, waar soms koeien staan. Het is bijzonder om te bedenken dat alles al 300 jaar hetzelfde is."

VOELT HET GOED OM ONDERDEEL TE ZIJN VAN DE ZAANSCHEN MOLEN?

Boven v.l.n.r.: Bert Smit, Rick Bakker, Tijn Sterk, Bart Nieuwenhuijs en Gerrit Volkers, onder v.l.n.r.: Gerrit Gelderman, Tom Smit en Kees Jak

Gerrit Volkers: "We zitten hier wel op een soort eiland en zijn tamelijk zelfstandig. Alleen tijdens de vergaderingen en met het Bestvat zie je de andere leden. Het is goed dat Rick Bakker ook op de Zaanse Schans en voor de vereniging werkt, zo houden we de verbinding."

Bart Nieuwenhuijs: "De vereniging heeft ons altijd veel vertrouwen gegeven dat we ons werk goed doen en onze gang kunnen gaan. Dat is echt een zegening."

HOE ZIEN JULLIE DE TOEKOMST VAN DE VERENIGING EN JULLIE MOLEN?

Tom Smit: "Er zullen altijd mensen blijven die zich inzetten voor de molenhistorie en het behoud van de molens. Ik hoop dat Het Prinsenhof in goede gezondheid blijft en altijd blijft draaien. De vereniging is zich al honderd jaar aan

het ontwikkelen. Dat is een proces dat blijft doorgaan."

Gerrit Volkers: "Er is volop toekomst. Als het honderd jaar is gelukt, dan lukt 200 jaar ook. De molen staat er al 300 jaar, deze staat er over 200 jaar ook nog."

Bart Nieuwenhuijs: "Ik hoop dat het maatschappelijk draagvlak blijft, dat mensen blijven waarderen dat er molens in het veld staan. Dit kost veel geld. Mensen gaan op steeds latere leeftijd met pensioen, dat heeft consequenties voor het aantal vrijwilligers. Positief is dat het aantal molenaars stijgt dus de opleiding afrondt."

Gerrit Gelderman: "De 'broedkamer' om enthousiasme te kweken bij jonge mensen is de timmerclub op vrijdagavond bij Het Pink. Zo kweek je enthousiasme en betrokkenheid voor de molens."

ONS ERFGOED BEWAREN MAAR NIET VERKWANSELEN AAN HET MASSATOERISME

Om een molen te bekijken ga je meestal voor het wiekenkruis staan. Daarmee zou je wel kunnen zeggen dat het wiekenkruis het gezicht van de molen is. Molengezichten worden veel op deze manier gefotografeerd. Aan de Zaanse Schans heel erg veel. Daar weten de vrijwilligers van het Molenmuseum alles van. Zij zijn zelf het gezicht van de historie van de Zaanse molens, zij houden het erfgoed levend en het Molenmuseum zeven dagen in de week geopend. Weer of geen weer. Bij slecht weer en in wintertijd krijgen zij weinig aanloop, maar in het seizoen zit het museum tegen de maximale capaciteit aan van zo'n 700 bezoekers per dag.

DE FUNCTIES IN EN VOOR HET MUSEUM

Zoals molens kunnen worden ingedeeld naar functie (de korenmolen, de poldermolen, de industriemolen), naar aandrijving (wind of water)

en naar bouwtype (de paltrasmolen, de stellingmolen, de watermolen), zo hebben de vrijwilligers in onderlinge harmonie de taken ingedeeld naar de dagelijkse coördinatie van de activiteiten: het bemensen van de balie, het agendabeheer en de suppoostrol met uitleg en begeleiding 'op zaal'. Annex daarvan zijn er de activiteiten om het museum, de gebouwen en het omliggende terrein in goede conditie te houden. Dit alles wordt op een vanzelfsprekende manier en in grote onderlinge harmonie ten uitvoer gebracht.

Over type molens gesproken, veel bezoekers weten niet veel meer dan dat er meelmolens en houtzaagmolens waren. En sommigen zijn dan, na uitleg op zaal, zo onder de indruk van de rijke schakering aan molens dat ze verbaasd zijn dat deze wonderen van vernuft bijna zijn verdwenen en voor de ondergang moesten worden behoed.

Door de continue aandacht voor de gang van zaken in en rond het museum draaien de vrijwilligers inmiddels in ochtend- of middagdiensten. Hun motivatie om het werk te doen is tegelijkertijd heel divers. Zoals een familiegeschiedenis in molens, opgegroeid tegenover een molen, actief blijven na het pensioen, de onderlinge kameraadschap etc.

DE DAGELIJKE ROUTINE

In dit verband is de veelheid aan verschillende toegangsbewijzen een verhaal op zich. Zoals daar zijn de Museumjaarkaart, de Vriendenloterijkaart, de Zaanse Schanskaart, de Zaanse Molenverenigingskaart, de I Am Amsterdamkaart (de minst populaire kaart want nauwelijks te scannen kaart) en natuurlijk de veelheid aan bankkaarten die in circulatie zijn. Om die allemaal soepel te verwerken vereist concentratie en kennis van (bank)zaken! Inclusief het regelmatig uitleg geven aan de eigenaren

Staan, v.l.n.r.:
René Willemsen
Maurien Habich-Monsma
Ingrid Abbenhues
Jetske de Wit
Ruud Smit
André van Beveren
Wilma Ketting
Gea Butter
Cor Roet
Peter Oeldrich
Henk Kroes
Saskia Bakker

Zittend, v.l.n.r.:
Nico Besseling
Nora Kikkert
Nellie van dijk
Nico Bakker
Ria Kroes

FUNDERINGSPECIALIST

- Plan ontwikkeling, constructeur en vergunning aanvraag.
- Trillingsarm helen en trillingsvrij persen
- Heilmachines met een doorlijdbreedte vanaf 63 cm
- Funderingsherstel inclusief sloop/ en betonwerkzaamheden
- Opvijzelen en rechtzetten van woningen en gebouwen

Daam Schijfweg 22-24, 1507 BD Zaandam
T. 075-616 39 04 • info@decoogh.com
voor meer informatie: www.decoogh.com

JAN IJSKES
FUNDERINGSTECHNIKEN
"DE COOGH"
ZAANDAM

albert keijzer zaandam

smart logistic solutions since 1920

Albert Keijzerstraat 1, 1508 EZ Zaandam
☎ (075) 617 03 51 ✉ info@albertkeijzer.nl
www.albertkeijzer.nl

EERSTE ZAAANSE WIJNWANDELING
ZONDAG 29 JUNI 2025
STARTEN TUSSEN 13:00 EN 14:00 uur

RONDJE WESTZAAN

WANDEL DE 2E EDITIE MEE, PROEF VIJF WIJNEN,
DRIE HARJES EN STEUN EEN GEWELDIG DOEL:
DE ZAAANSE MOLEN

SCAN DE QR CODE EN KOOP DE KAARTEN
A € 25,00 (BETALING) • € 10,00 (BETALING) PER PERSOON
KUN VOOR MEER INFORMATIE OP: ROTARY ZA, TEGENGAANSLUK

Rotary
de Zaan-Stad

Bert Bommerson
SCHILDERWERK

Schilderwerk - Restauratie - Decoratie

Bert Bommerson - T 06-53918165
Dorpsstraat 107 - Assendelft
bommersonschilders.nl

De museumvrijwilligers zien ze komen en gaan: de toeristen

van al die kaarten en betaalbewijzen over wat en waar daarmee op de Schans, vaak in beperkte mate, gedaan kan worden.

Dat na de binnenkomst van de bezoekers het gidswerk van voorheen is vervangen door de digitale begeleiding van onder meer molen-coryfee Pieter Boorsma is begrijpelijk, de vooruitgang nietwaar, maar wordt ook wel jammer gevonden want dit gaat ten koste van het directe contact.

Naast de individuele bezoekers van dichtbij en van veraf, zijn er schoolprogramma's om te begeleiden en ook is er het rondleiden van groepsgezelschappen. De individuele bezoeker vraagt soms de nodige aandacht. Zoals de kleindochter uit Australië van een voormalig Zaanse molenaarsfamilie voor wie het kunnen vertellen van haar familieverhaal op Zaanse bodem een grote wens was die in vervulling ging. Of de Amerikaanse moeder en dochter die nonchalant al hun persoonlijke

documenten in het museum achterlieten en na een intensieve speurtocht per fiets hun eigendommen terugkregen waarvoor hun dankbaarheid geen grenzen kende.

DE TOERISTEN

De museumvrijwilligers zien ze komen en gaan: de toeristen. Unaniem zijn ze in hun motivatie om het erfgoed te behoeden en te behouden voor het nageslacht en het te tonen in al zijn verscheidenheid aan de geïnteresseerde bezoekers. Afgewisseld met de gedeelde verbazing over de door hun telefoon gedicteerde en fotograferende massatoerist die rondkijkt maar niets ziet. De onderlinge band onder de museumvrijwilligers is zichtbaar en aanstekelijk, zoals zelf onder woorden gebracht:

hier praten we met elkaar, hier lachen we met elkaar en hier huilen we soms met elkaar.

MUSEUMVRIJWILLIGERS EN DE TOEKOMST

Het in stand willen houden van het erfgoed geeft een sterke verbinding, onderling en met de vereniging. Ongerustheid klinkt door als er gesproken wordt over de oprukkende commercialisatie en de massale toestroom van mensen met alle logistieke gevolgen van dien. De uitdaging is hoe daarmee om te gaan zonder de eigenheid van dit unieke stuk materiële en immateriële Zaanse geschiedenis geweld aan te doen en te kunnen doorgeven aan de nieuwe generatie(s).

JUBILEUMFEESTEN OP DE MOLENS

door Marie Verkaik
en Ed Pielkenrood

Met de molenstafette vinden er het hele jaar jubileumactiviteiten plaats. In de zomer zijn De Koker in Wormer, Het Jonge Schaaap op de Zaanse Schans en De Jonge Dirk en De Schoolmeester in Westzaan aan de beurt.

DE KOKER

JULI DE KOKER

In juli staat meelmolen De Koker in het zonnetje. Op 5 juli is het mogelijk om een mooie wandeling, van ongeveer 1,5 uur te maken vanaf het Molenmuseum naar De Koker. Onderweg ontvang je informatie over de natuur in de omgeving van Wormer. Eenmaal aangekomen bij De Koker kun je de molen bekijken en krijg je informatie van de molenaar. Daarnaast zijn er pannenkoeken te eten! Moet je de hele weg terug naar het

HET JONGE SCHAAAP

Molenmuseum lopen? Nee natuurlijk niet! De Limousine Eend (Exteended) van Ducktrail rijdt tussen De Koker en Het Molenmuseum om iedereen weer terug te brengen. De route kun je natuurlijk ook op de fiets afleggen. Kun je niet op 5 juli? Er is een alternatief. Ton Leegwater, molenaar van De Koker, geeft drie lezingen in Het Molenmuseum over korenmolens in Wormer. In zijn lezingen bespreekt Ton de geschiedenis van deze molens. Voor informatie over de data zie www.zaanschemolen.nl.

DE JONGE DIRK

AUGUSTUS HET JONGE SCHAAAP

In de oogstmaand is het de beurt aan Het Jonge Schaaap. Daar richt men zich met name op de jeugd, want: zonder jeugd geen toekomst. Het hele weekend van 16 en 17 augustus zijn er allerlei activiteiten rondom de molenmakerij en andere ambachten. Denk bijvoorbeeld aan het timmeren van molentjes en vogelhuisjes maar ook aan Oudhollandse spelletjes. Daarnaast kun je kennismaken met restauratie-opleidingen en valt er veel te leren van de vogelwacht over de natuur van de Kalverpolder. Verder zijn er optredens van verschillende koren en kun je een lekkere broodje met ter plekke gerookte zalm eten. Toegang € 7,50 maar voor leden gratis!

SEPTEMBER DE JONGE DIRK

Op 20 en 21 september wordt op De Jonge Dirk een unieke activiteit georganiseerd in samenwerking met BOEi Erfgoedspektakel en De Hollandsche Molen. Er vindt een bijzonder drone/muziektheatervoorstelling plaats op het veld naast deze molen. Onder de titel 'Door het Oog van de Molen' ontmoet hypermodern eeuwenoud. Met een VR-bril kijk je mee met de molen, want wat ziet de molen eigenlijk allemaal? Dit spektakel wil je echt niet missen! Kaartverkoop loopt via www.erfgoedspektakel.nl/#agenda. Meer informatie op onze website.

Op 27 september is het Zaanse Molendag en zet De Schoolmeester alle zeilen bij. Maar dan zijn natuurlijk ook alle andere molens van onze vereniging open. Aan het programma wordt nog gewerkt. Houd daarvoor onze website in de gaten.

WITLOFSALADE MET PALING

Bitter, het is een smaak waar we niet meer aan gewend zijn. Uit bijna alles wat we eten is de bitterheid wel weggekweekt. Denk aan boerenkool waar de vorst niet meer overheen hoeft, of aan spruiten die bijna zoet smaken. Zo niet de witlof, daar zit nog altijd een randje bitter in en stiekem is dat best lekker als je het combineert met een zoet appeltje en een rokerig stukje vis!

KOKEN MET MOLEN- STREEKPRODUCTEN DOOR CHEF PIETER KOK

INGREDIËNTEN VOOR VIER PERSONEN ALS VOORGERECHT OF KLEIN GERECHT

- 2 flinke stronken witlof (of 3 kleintjes)
- 1 gerookte palingfilet
- 1 fris/zoete appel
- 8 radijsjes
- een paar steeltjes bieslook
- een paar walnoten
- 4 eetlepels lijnzaadolie (of zonnebloem, mag ook)
- 1 eetlepel witte wijnazijn
- 1 eetlepel Zaanse mosterd
- snufje suiker
- snufje zout
- snufje peper

BEREIDINGSWIJZE

Was en snij de witlof doormidden. Haal het harde uiteinde eraf en snij de rest in halve ringetjes. Was nogmaals in een vergiet als de witlof zanderig is. Laat uitlekken en maak ondertussen de vinaigrette. Doe de mosterd en azijn samen in een bakje en roer tot het een geheel vormt. Doe dan druppelsgewijs de olie erbij tot de vinaigrette een beetje lobbijg wordt. Maak op smaak met een snuf zout en eventueel een snuf suiker als contrast voor de bittere witlof.

Snij de radijsjes in partjes, de appel in reepjes en de bieslook in ringetjes. Meng nu de uitgelekte witlof met de vinaigrette en doe het op de borden. Leg de radijs, appel en walnoten erop. Snij als laatste de paling in stukken van ongeveer 5 centimeter en dan in de lengte doormidden. Leg ze erbij op de borden en maak af met de bieslook. Eet smakelijk!

HERINNERINGEN AAN DE GEKROONDE POELENBURG

TOEN waren molens inventieve productiemachines die het economisch belang dienden. Werk boden, een hard bestaan. **NU** zijn molens een waardevol onderdeel van het Nederlandse erfgoed. Monique Kettenis signaleert de neiging om het beeld van molen en molenaar te romantiseren. Als tegenwicht haalt zij herinneringen op aan het werk van haar vader. Freek Kettenis was de laatste eigenaar van houtzaagmolen De Gekroonde Poelenburg (sinds 1968 onderdeel van de Zaanse Schans). De familie bezat eerder ook de molens De Eenhoorn in Amsterdam en De Smid in Zaandam.

De familie Kettenis was een molenaarsfamilie, maar vader Freek was geen bezeten molensliefhebber. Hij had bewondering voor de vernuftige uitvinding en de bijdrage aan de economische voorspoed in de Zaanstreek. Hij vond molens een sieraad voor het landschap. Maar hij ervaarde ook de nadelen van het werken op een paltrok-molen met een 'open model'.

De Gekroonde Poelenburg kon in zijn geheel op de wind worden gezet. Door de open

constructie had de wind vrij spel en kwam om de borstwering heen naar binnen gewaaid. Er was weinig beschutting tegen de weersinvloeden. Een merkwaardige situatie: aan de ene kant was de wind je bondgenoot en aan de andere kant ook je vijand.

IJZIGE BEDOENING

Het werk, bomen en balken verzagen tot planken, was zeker in de winter geen pretje. Bepaalde houtsoorten, zoals bijvoorbeeld

door Jaap de Jong
en Fulco Rol

**TOEN
EN NU**

TOEN EN NU

Freek Kettenis

wel een sfeervol beeld op. Met in de verte de contouren van de weilanden en de weerkaatsing van het maanlicht in de sloten. Een schouwspel dat altijd in de herinnering blijft.

BLAUWE PLEKKEN

In de zomer was het prettiger werken, maar dan had de molenaar dikwijls te maken met te weinig wind waardoor het werk niet opschoot. Als de wind 's avonds ging liggen en er nog twintig centimeter gezaagd moest worden dan kon je alleen maar stoppen en de volgende dag verder gaan. Behalve als er een eiken stam op de 'slee' lag, Door het hoge gehalte aan loog, kreeg eikenhout blauwe plekken als de zagen te lang in aanraking kwamen met het hout. Dan kregen de wieden telkens handmatig een extra duwtje om het tempo er maar in te houden.

Monique Kettenis vraagt zich af hoeveel molenliefhebbers het zouden volhouden als ze beroepsmatig, zoals vroeger, dag-in-dag-uit in weer en wind lange werkdagen hadden moeten maken? Daarom mogen we nu trots zijn op de molenaars die er in alle vrijheid voor hebben gekozen om dit vak uit te oefenen om ons te plezieren en een eeuwenoud ambacht in stand te houden.

Foto archief familie Kettenis

iepen, moesten soms jaren in het water liggen om de kwaliteit en de kleur te verbeteren. Met je blote handen werken met hout en gereedschap was een ijzige bedoening. Als op winteravonden lang moest worden doorgewerkt om 'de gang' af te krijgen dan werden twee grote lantarens met petroleumlampen opgehangen om de voor- en achterkant van het zaagraam te verlichten. Dat flikkerende schemerlicht leverde in de molen

Foto's archief DZM

LEZERS
SCHRIJVEN

DE HELD JOZUA

Als lid van De Zaanse Molen en als geboren Zaankanter ben ik groot voorstander van het structureel redden van De Held Jozua die met zijn verschijning, silhouet en mysterieuze naam onlosmakelijk deel uitmaakt van mijn Zaanse leven. Ik las over een mogelijke overname in de Nieuwsbrief. Daarnaast denk ik dat de molen op zijn originele positie helpt om de Zaankanters in het voormalige Westzijderveld meer bij onze vereniging te betrekken als 'hub' naar

de andere molens. Zo zou elk deelgebied/dorp van de Zaanstreek een molen in de buurt moeten hebben. Denk vooral aan mijn geboorteplaats Wormerveer die het al weer zo lang zonder (olie)molen moet stellen sinds de sloop van De Witte Vlinder. Mocht er een crowdfundingactie komen dan zeg ik hierbij i.i.g. 5 jaar à € 100,- toe naast mijn bijdrage als 'vriend van'.

Eduard Dirkzwager

"Lokale kennis, landelijke klasse."

SAEN
GARANTIEMAKELAARS

ASSENDELFT- KOOG A/D ZAAN- KROMMENIE- ZAANDAM

Memoriam
UITVAART
"Wat blijft zijn herinneringen"

Afscheidshuis Memoriam Uitvaart, Industrieweg 17 VO, 1521 NC Wormerveer
tel. 06 48 43 94 42 - info@memoriamuitvaart.nl - www.memoriamuitvaart.nl

HISTORISCH ERFGOED

is geen bezit, je verzorgt het slechts voor een volgende generatie

RIGO Verffabriek is specialist in het maken van water gedragen vloerlakken, vloerolie op basis van lijnolie en niet te vergeten. lijnolieverf. Lijnolie is een plantaardige olie die geteeld kan worden. Het wordt gemaakt van de zaden van de vlasplant, ook wel lijnzaad genoemd. Dit vlas laten wij groeien in de Haarlemmermeerpolder en na de oogst brengen we het lijnzaad naar de Zaanse Schans om dit door oliemolen De Bonte Hen te laten slaan tot lijnolie.

Lijnolie is eigenlijk al van oudsher een belangrijk bestanddeel voor het maken van verf. Bij RIGO hebben we deze manier van verf maken nieuw leven ingeblazen door het technisch innoveren van het maakproces. Het resultaat is een verf die dankzij die authentieke lijnolie basis uitermate

geschikt is voor het behoud van historisch erfgoed vanwege zijn technische eigenschappen. We geloven in deze duurzame manier van verf maken en weten uit ervaring dat de meeste historische panden ook ooit al zijn geschilderd met een lijnolieverf, omdat we bij verftechnisch onderzoek dat wij uitvoeren voor onze klanten voorafgaand aan een renovatie vaak heel oude nog intacte lagen lijnolieverf tegenkomen die het houtwerk eronder vaak al meer dan 100 jaar hebben beschermd.

Het maken van verf is bij ons bovendien echt mensenwerk. Een ambacht. En daar zijn we trots op. Het is daarom voor ons ook een logische stap om ook het voortraject op een ambachtelijke, duurzame manier in te richten door gebruik te

(advertorial)

maken van braak liggende landerijen rondom Schiphol waar we als enige verfproducent in Nederland zelf ons vlas telen. Helemaal uniek is het natuurlijk dat het lijnzaad afkomstig van ons vlas net zoals vroeger door Hollandse oliemolens met alleen de kracht van de wind tot lijnolie wordt verwerkt. Een ambacht waar we allemaal trots op mogen zijn!

Lijnolie vormt niet alleen de basis voor onze schilders verf TOPLIN, maar is tevens de basis voor onze SKYN Lijnolie Emulsie muurverf en last but not least onze ROYL Vloerolie.

De ROYL OIL 1K is zelfs een mengsel van verschillende, uitsluitend plantaardige, olieën. Deze vloerolie bewijst zich al meer dan veertig jaar als een zorgeloze vloerafwerking. Toen de olie bedacht werd ten tijde van de tweede generatie RIGO was het uitgangspunt: onverwoestbare vloerafwerking en zo natuurlijk mogelijk. Met de ROYL OIL 1K heb je dus de meest duurzame afwerking voor je houten vloer in handen. Het past in een ecologisch interieur en zeker ook bij het renoveren van historisch erfgoed.

Waar we ooit begonnen in 1938 als klein familiebedrijf zijn we inmiddels onderdeel van een Europese groep, De Blanchon Group, Blanchon, een Frans bedrijf en inmiddels een Europees bedrijf dat ook ooit op dezelfde manier begonnen is als familiebedrijf en dezelfde niche markten bedient als wij. Één van onze niches is dus onze lijnolie verf voor huidig en toekomstig erfgoed, maar onze andere en gezamenlijke niche is zoals eerder al genoemd het maken van water gedragen vloerlakken en vloer afwerkingsproducten voor parket. We hebben heel bewust gekozen voor de

DE BONTE HEN
en RIGO Verffabriek,
een unieke samenwerking.

Blanchon Group omdat onze ambities dicht bij elkaar liggen. Met name onze gezamenlijke ambities op het gebied van duurzaamheid zullen productontwikkeling in een stroomversnelling brengen. Ons laboratorium in IJmuiden werkt nauw samen met de collega's in Frankrijk en zo ontwikkelden we samen de SKYLT Extra Topcoat, een watergedragen onzichtbare vloerafwerking met een door Blanchon geproduceerd biobased bindmiddel. Momenteel werken we aan een verf product met vulstoffen op basis van eierschalen, wat een restproduct is uit de voedingsmiddelen industrie, en minerale grondstoffen kan vervangen. Door onze krachten te bundelen met de Blanchon Group kunnen we nog grotere stappen zetten om onze duurzaamheidsambities te verwezenlijken.

Door de focus op duurzaamheid, het in stand houden van prachtige ambachten en het produceren van milieuvriendelijke verf, lak en olie proberen we bij te dragen aan een fijne leefbare omgeving voor iedereen. Vereniging De Zaanse Molen, de Zaanse Schans en De Bonte Hen passen natuurlijk als geen ander in dit plaatje van duurzaam behoud van historisch erfgoed. We hopen daarom dat we ook de volgende 100 jaar nog samen lijnolie standverf kunnen produceren. Want het geldt natuurlijk voor alles om ons heen maar zeker ook voor historisch erfgoed. **Historisch erfgoed is geen bezit, je verzorgt het slechts voor een volgende generatie.**

RONDJE MOLENS

DE SCHOOLMEESTER

door Arie Butterman

In de afgelopen periode is er door Ron veel onderhoud gepleegd. De halssteen, het hardstenen lager waar de bovenas op draait, is behakt. Als gevolg van slijtage komt de as steeds dieper in het lager te liggen waardoor het smeervet moeilijker tussen as en lager komt. Om te voorkomen dat de as warm loopt en/of de steen stuk gaat, wordt deze behakt, de bovenkant wordt aan beide zijden afgehakt en de inloop wordt iets ruimer gemaakt zodat het vet er weer goed inloopt. Verder is het bovenbonkelaar goed afgehangen. Aangezien er wat meer prut in het water kwam heeft Ron de toevoerpijpen van zowel de motorpomp als de molenpomp schoongemaakt middels het doorspuiten met een hogedrukspuit. In het jubileumweekend heeft de molen met achterom geklante zeilen in kruis gestaan om de feestelijkheden enige luister bij te zetten. In april hadden we een zeer geslaagde boekbindbeurs in Sint-Niklaas. Ook hebben we beiden de jaarlijkse opfriscursus BHV gevolgd.

Foto's Peter Moerland

De gerenoveerde hut

DE GEKROONDE POELENBURG

door Rick Struik

De maand maart stond de Gekroonde Poelenburg in de schijnwerpers betreffende het 100-jarig bestaan van onze vereniging. Ter gelegenheid hiervan zijn 12 mooie zwart/ wit foto's van de teams, die op de molen werken, geëxposeerd op de schuur aan de Kalverringdijk. Onze open dag op 22 maart jl. was een succes, zes groepen van maximaal zeven personen kregen een exclusieve rondleiding. Na afloop kregen de bezoekers koffie, thee en een portie bitterballen. Verder kon men onze volledig gerenoveerd hut bewonderen met dank aan de schildersploeg van Het Jonge Schaap. De schilders wordt binnenkort een lunch aangeboden in onze gezellige hut.

De zwart-wit foto's aan de droogschuur

DE KOKER

door Simon van der Meer

De molen moest hoognodig geschilderd worden en de planning was er in april 2024 mee te beginnen. Dit liep anders en het werd eind juli voordat de schilder begon. Dit had nogal wat gevolgen voor het draaien met de molen waarbij de schilder ook nog de gewoonte had om in de weekenden te komen waardoor we nauwelijks nog konden draaien. Eerst hadden we nog de hoop dat het schilderwerk begin september klaar zou zijn maar ook dat liep anders. Open Monumentendag kon geen doorgang vinden en op Zaanse Molendag konden we wel draaien maar daar was dan ook alles mee gezegd. Op 28 november was er een soort van oplevering van het werk maar het was nog lang niet klaar. De schilder kwam noodzakelijke reparaties van het timmerwerk tegen. Ook daarvan liep de planning en uitvoering niet echt lekker.

Foto Simon van der Meer

Het maalkoppel wordt opengelegd

Op het moment van schrijven van dit stukje, begin mei, is de schilder begonnen om het resterende werk af te ronden. Dit zou ongeveer twee en een halve dag zijn maar er is nu alweer anderhalve week voorbij en hij is nog niet klaar! We houden ons hart vast hoe dit zal aflopen zo vlak voor de Nationale Molendag.

Het goede nieuws is dat we er een nieuwe en zeer jonge molenaar bij hebben: Sebastian Ferguson die ook nog in Wormer woont. Sebastian heeft zijn opleiding gehad op Het Jonge Schaap en zijn molenaarsexamen gedaan op de dag voor zijn achttiende verjaardag. Tijdens de laatste keer dat we gemalen hebben bleek dat er tarwekorrels langs de bolspil lekten. Ton en Gert hebben het maalkoppel opengelegd en de afdichting van de bolspil hersteld, het scherpsel van de stenen schoongemaakt en het taatslager van de bolspil uitgelijnd. Hierna hebben we de eerste 25 kg tarwe van dit jaar gemalen met mooi meel als resultaat. Voor komende Nationale Molendag kunnen we dus weer pannenkoekenmeel verkopen.

RONDJE MOLENS

DE HUISMAN

door Jacintha Mandjes en Bjorn Jannink

Met zelf gemalen kaneel kun je van alles doen. Natuurlijk als smaakmaker voor bereidingen in de keuken en in pannenkoekenrestaurant De Kraai serveren ze het op de pannenkoek met appel. Maar je kunt het ook verwerken in bonbons. Lisa's Chocolade Atelier in Westzaan maakt ambachtelijke bonbons met kaneel van De Huisman. En in onze molen verkopen we daarvan een leuke geschenkdoo, gevuld met 6 bonbons in 3 smaken: 2 melk, 2 puur en 2 witte chocolade. De bonbons zijn in de

De nieuwe bonbons in de cadeauverpakking

De bonbons zijn in de vorm van een molentje. Leuk als cadeautje voor allerlei gelegenheden. Het setje kost € 10,00.

DE PAAUW

door Gerro Riepema

Paauwlied/ pauwenlied/ peacocksong

Zaterdag 5 april is het zover: we krijgen de première van ons paauwenlied te horen. Ton, onze hutjongen, loopt al weken op te scheppen over een collega van hem, Cees Halff, die prachtige liedjes schrijft en die ook ten gehore brengt. Cees heeft De Paauw een paar weken geleden bezocht en was danig onder de indruk. Hij is opgegroeid in Westerwating en speelde als kind op het molenerf van De Held Jozua. Dus met molens is hij goed bekend. Nu is het lied klaar en komt hij voor een optreden naar de molen. We zitten met z'n allen vol verwachting in het oliehuis naar hem te luisteren, het is een indrukwekkend optreden. De tekst is zo van toepassing, hij weet de ziel van de molen in een paar zinnen te vangen, de melodie is melancholisch.

"De molen aan de Nauernaschevaart" is een fantastisch lied. We zijn er heel blij mee. Welke molen kan zich nog meer beroepen op een eigen lied? Het lied is hier te luisteren: https://www.molendepaauw.nl/nws_202504.html

Cees brengt het lied ten gehore

Foto Alfons van Schijndel

RIGO
VERFFABRIEK

Alles voor het Meesterwerk

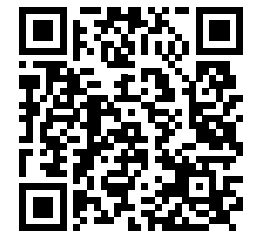
TOPLIN

LIJNOLIE

STANDVERF

RIGO Verffabriek feliciteert vereniging De Zaanse Molen met haar 100-jarig bestaan!

BEKIJK DE VIDEO

Bonte Hen slaat Hollands lijnzaad voor TOPLIN

VOOR HUIDIG
EN TOEKOMSTIG ERFGOED

DOKWEG 40 1976 CA IJMUIDEN NEDERLAND +31 (0) 255 54 84 48
INFO@RIGOVERFFABRIEK.NL RIGOVERFFABRIEK.NL

HEEFT U ER WEL
EENS AAN GEDACHT
VERENIGING DE
ZAANSCH E MOLEN
OP TE NEMEN IN UW
TESTAMENT?
OF AAN HET DOEN VAN
EEN SCHENKING?

Er zijn verschillende mogelijkheden om de vereniging te steunen in haar belangrijke taak van het behoud van het industrieel molen erfgoed. Al bijna 100 jaar kan de vereniging haar werk doen dankzij haar leden en haar begunstigers. U leest er alles over op onze website: www.zaanschemolen.nl/schenken-anbi-status/ Of bel met het kantoor 075 621 51 48, keuze 5.

Foto Piet Meinen

Meer info: Marie Verkaik
e-mail: marieverkaik@zaanschemolen.nl

CONTRIBUTIE

De Zaansche Molen stuurt geen papieren herinneringen meer om de contributie te betalen. Voor de leden die de contributie zelf overschrijven en deze nog niet hebben betaald, is hierbij het verzoek om het bedrag aan ons over te maken op de IBAN van De Zaansche Molen, NL03 INGB 0002 8634 06, onder vermelding van uw lidmaatschapsnummer.

Als u uw e-mailadres doorgeeft, kunnen wij u eventueel een herinnering mailen. De tarieven vindt u hiernaast in de colofon van dit blad, maar een extra bedrag is altijd welkom en voor u mogelijk aftrekbaar van de belasting.

WORD VRIEND

De vereniging jaarlijks extra steunen als vriend door een donatie van € 100,00 p.j. of € 8,30 p.m.

Heeft u vragen, belt u ons dan tijdens kantooruren op 075 621 51 48 of mail naar info@zaanschemolen.nl.

ALGEMENE LEDENVERGADERINGEN

De uitnodigingen voor de ALV, met de te behandelen onderwerpen, worden uiterlijk twee weken van tevoren per e-mail verzonden aan onze leden en op de website geplaatst. Op aanvraag kunnen de uitnodigingen en de te behandelen onderwerpen per post verzonden worden. Dit kan via een mail naar info@zaanschemolen.nl of telefonisch: 075 621 51 48.

De algemene ledenvergaderingen voor 2025 zijn gepland op 2 juni en 8 december.

DE WINDBRIEF IS HET
VERENIGINGSBLAD
VAN DE ZAANSCH E MOLEN

Overname van artikelen is slechts toegestaan na toestemming van de redactie en auteursrechthebbers.

OPLAGE

4.000 exemplaren

HOOFDREDACTIE

Ed Pielkenrood

REDACTIE

Rick Bakker
Trudy Boom-Reuvekamp
Kees Jak, fotograaf
Sarah Vermoolen
Laurens Vis

VASTE MEDEWERKERS

Ron Couwenhoven
Jaap de Jong
Fulco Rol

EINDCORRECTIE

Gerard Möhring
Pien Krijger

REDACTIEADRES

Schansend 1
1509 AW Zaandam
Telefoon:
075 621 51 48
E-mail:
info@zaanschemolen.nl

ADVERTENTIE-ACQUISITIE

Telemarketing Zaanstad
Izabel de Roock-Nikolov
Telefoon: 06 53 34 70 71
E-mail: info@telza.nl

VORMGEVING

Trudy Boom-Reuvekamp
Omslag: Tekst & Uitleg

DUK EN AFWERKING

Drukkerij Nuance

COLOFON EN
ADRESGEGEVENS
Vereniging De Zaansche Molen
Opgericht 17 maart 1925

KANTOOR

Schansend 1, 1509 AW Zaandam
Zaanse Schans, Telefoon: 075 621 51 48

E-mailadres:

info@zaanschemolen.nl

Geopend:

Maandag t/m donderdag 9.30 - 17 uur

BANKRELATIE

IBAN: NL03 INGB 0002 8634 06
t.n.v. De Zaansche Molen
afd. Ledenadministratie

RAAD VAN TOEZICHT

Voorzitter: Jan Goedhart
Secretaris: Abel Zwart
Lid: Joop Bergevoet
Lid: Anneke van Mispelaar
Lid: Henriette van Westerhoven-Beaujon
Lid: Lex van Zaane

DIRECTEUR-BESTUURDER

Katelijne Prinsenbergh

HOOFDCONSERVATOR

Drs. Henk J. Heijnen

VERTROUWENSPERSOON

Sophie Drenth, sophie@devp.nl
085 080 29 75

MOLENMUSEUM

Kalverringdijk 30, 1509 BT Zaandam
Geopend: dagelijks
(voor actuele openingstijden zie de website)

OPENINGSTIJDEN MOLENS

Zie www.zaanschemolen.nl

CONTRIBUTIE PER 12 MAANDEN

Lidmaatschap € 33,50. Jeugdleden (tot 18 jaar) € 28,50.
Als lid steunt u het behoud van het Zaanse molenerfgoed.
Daarnaast ontvangt u vier keer per jaar ons verenigingsblad de Windbrief, de digitale nieuwsbrief en heeft u gratis toegang tot onze molens en het Molenmuseum.
Het lidmaatschap opzeggen kan tot 1 maand voor de einddatum van het lidmaatschap.

Belegde Broodjes voor elke gelegenheid!

Vers, smaakvol en bezorgd in heel de Zaanstreek

Of het nu gaat om een zakelijke lunch, een feestje, een vergadering of gewoon een lekkere lunch op kantoor – wij leveren **dagverse belegde broodjes** voor alle gelegenheden.

- ✓ Ruime keuze uit luxe broodjes, wraps & vegetarische opties
- ✓ Altijd vers bereid met lokale ingrediënten
- ✓ Op maat gemaakt voor jouw event
- ✓ Vegetarisch, veganistisch, halal en andere dieetwensen
- ✓ Snelle en betrouwbare bezorging in de hele Zaanstreek e.o.

Proef het verschil en verras je gasten of collega's!

Bestel vandaag nog: 075-6281719

Meer informatie? Kijk op onze website

Vers **belegde** broodjes uit eigen bakkerij haal je natuurlijk bij het **Zaanse** bakkertje!

Lagedijk 11a, Zandijk
www.hetzaansebakkertje.com

windmolenmakerij
"Saendijck" b.v.

**Onderhoud
Restauratie
en
Nieuwbouw**

post adres: Windmolenmakerij Saendijck b.v.
Weiver 29
1551 SC Westzaan
06-20295580 075-6281425
www.saendijck.com

Schilders- en Afwerkingsbedrijf

Van der Werff

Dorpsstraat 255,
1566 BA Assendelft

075- 687 4812
06 53 896 106
06 300 98 303

g.vanderwerff@xs4all.nl

RESTAURANT DE KRAAI FELICITEERT DE ZAANSCH E MOLEN MET HAAR 100 JARIG BESTAAN!
OP NAAR DE VOLGENDE MIJLPAAL.

**U BENT
VAN HARTE
WELKOM
IN ONS
RESTAURANT**

PANCAKES ★ PANNENKOEKEN ★ CRÊPES
PFANNKUCHEN ★ PANQUEQUES

**25%
KORTING**

VOOR DE LEDEN VAN VERENIGING
ZAANSCH E MOLEN OP VERTOON
VAN LEDENPAS*

PANNENKOEKEN ETEN OP DE ZAANSCH E SCHANS? ★ DEKRAAI.NL

*NIET IN COMBINATIE MET ANDERE ACTIES, ARRANGEMENTEN OF AANBIEDINGEN.
MAXIMAAL 4 PERSONEN PER LEDENPAS.

RESTAURANT DE KRAAI
KRAAIENPAD 1
1509 AX ZAANDAM
T 075 - 615 64 03
E INFO@DEKRAAI.NL

OPENINGSTIJDEN

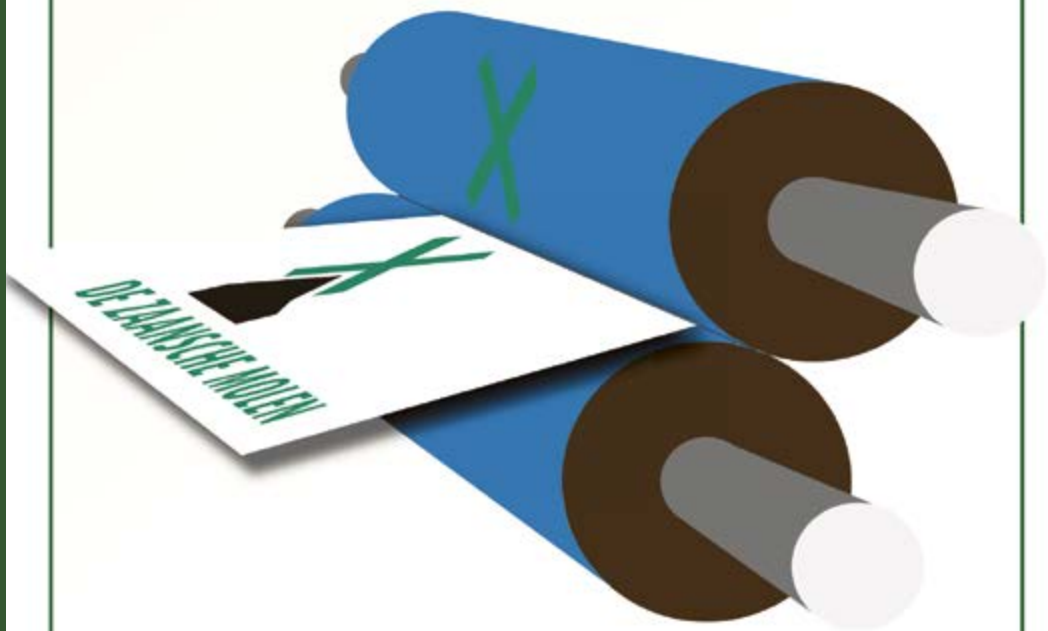
MRT T/M OKT ⇄ 09:00 - 18:00
JAN, FEB, NOV EN DEC ⇄ 09:00 - 17:00
365 DAGEN PER JAAR GEOPEND!

drukkerij

NUANCE B.V.

ctp - offset - digitaal - plotten - afwerken

Offsetdrukkerij
NUANCE BV

Kalf 1 1509 AA Zaandam Tel.: 075-617 03 69
www.offsetdrukkerij-nuance.nl
info@offsetdrukkerij-nuance.nl

DE MENSEN VAN DE ZAANSCH E MOLEN

EDITIE 1 maart 2025

- ◆ **MAALPLOEGEN** van De Zoeker, De Kat en De Gekroonde Poelenburg
- ◆ **RAAD VAN TOEZICHT**
- ◆ **TECHNISCHE ADVIES COMMISSIE**

EDITIE 2 juni 2025

- ◆ **MAALPLOEGEN** Het Prinsenhof, De Ooievaar en Het Pink
- ◆ **MOLENAARSOVERLEG**
- ◆ **MUSEUMCOMMISSIE** en **MUSEUMVRIJWILLIGERS**

EDITIE 3 september 2025

- ◆ **MAALPLOEGEN** van De Koker, Het Jonge Schaa p, De Schoolmeester en De Jonge Dirk
- ◆ **EDUCATIETEAM**
- ◆ **VRIJWILLIGERS WINDBRIEF EN NIEUWSBRIEF**

EDITIE 4 december 2025

- ◆ **DE MAALPLOEGEN** van De Huisman, De Bleeke Dood en De Bonte Hen
- ◆ **WINDMOLEN COMPAGNIE**
- ◆ **VRIJWILLIGERSADVIESCOMMISSIE**
- ◆ **JUBILEUM WERKGROEP**

IN DIT NUMMER
IN DE
SPOTLIGHT

DE ZAAISCHE MOLEN

100 JAAR
DE ZAAISCHE MOLEN
VOLOP IN BEWEGING!

TER GELEGENHEID VAN HET JUBILEUM zijn alle molens in volle actie gefotografeerd. De beweging is een metafoor voor de **KRACHT, ONTWIKKELING EN SAMENWERKING** van alle mensen die de vereniging hebben gevormd en dat ook in de toekomst zullen blijven doen.